

FIGENBLADET

– BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE

September 2013
nr. 64

Foto: Aitor Méndez

Vi, de krænkede

Nøgenhed og krænket blufærdighed har præget den offentlige debat i 2013. *FigenBladet* smider tøjet og dykker ned i nypuritanismen

Med Origenes som hjertebarn

FigenBladet tager en snak med Anders-Christian Jacobsen om kirkefaderen Origenes og dennes indflydelse på dansk teologi og litteratur

Monte Carlo elsker jøderne

Vi undersøger sammen med Henrik Reintoft Christensen, hvad *Monte Carlo* kan bidrage med i formidlingen af Israel/Palæstina-konflikten

INDHOLD

NYHEDER

- 3 | Kumari, gudinde på lånt tid
Burkklædt superheltinde
Pasta, pirathatte og politi
- 4 | Monte Carlo elsker jøderne
- 5 | Esoterisk radikalisme
- 6 | Vi, de krænkede
- 7 | Amerikansk anti-sharialov

INTERVIEW

- 8 | Med Origenes som hjertebar

INFORMATION

- 10 | Optagelse på Pastorseminariet
Lukning af Teoltryk
Danmarks Største Fredagsbar
- 11 | Teologiens Døgn: Indbydelse til stormøde
Indlæg fra Teolrådet
- 12 | Hemmeligheder i og ved antikken
Con amore-forelæsninger
- 13 | Leder
Klommen

KRONIKKEN

- 14 | Kronik: Forskeren - moskén - medierne

ANMELDELSER

- 16 | H.A. Brorson. Pietisme, meditation, erotik
- 17 | Lutherbilleder i dansk teologi 1800-2000

REJSEBREV

- 18 | I Ho Chi Minh's land

UNDERHOLDNING

- 19 | Hidtil overset krænkelse
FigenBladet spørger

KALENDER

- 20 | Spændende arrangementer

FIGENBLADET

Redaktionslokale:

Bygn. 1453, lok. 214

Postadresse:

FigenBladet
Institut for Kultur
og Samfund
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Aarhus C

Telefon: 8716 0527

Mail: figenbla@teo.au.dk

REDAKTION PÅ FIGENBLADET NR. 64 | 2013**Ansvarshavende chefredaktør:**

stud.theol. Sophie Lønne Hundebøll sophieloenne@hotmail.com | 60387986

Redaktionschef:

stud.theol. Kirstine Rasmussen efteraarsbarn@gmail.com | 26854750

Redaktionsmedlemmer:

stud.theol. Johanne Nørtoft Thomsen johannenoertoft@hotmail.com
stud.mag. Thomas Hoff thom.h07@gmail.com
stud.theol. Lasse B. Madsen lassebmadsen@hotmail.com
stud.theol. Marie Bohn Olsen mariebohnolsen@gmail.com
stud.mag. Katrine Hartmann katrinehart@hotmail.com

Redigering af bladet er afsluttet
18. september 2013

FigenBladet 64 | 2013

Udkommer 18. oktober 2013
Deadline 4. oktober 2013

FigenBladet kan ikke tages til
indtægt for holdninger, der
kommer til udtryk på bladets
debatsider. Vi forbeholder os ret
til at forkorte indlæg.
ISSN: 16029976

Kumari, gudinde på lånt tid

ORD | KATRINE HARTMANN

I september bliver der trængsel i Nepals hovedstad, Kathmandu. Anledningen er en årlig hinduistisk festival, hvor Kumari, der ses som en levende gudinde, viser sig. Hun bliver båret gennem byen på en tempelvogn, og ved at velsigne kongen sikrer hun landet et år mere. Både nepalesere og turister møder op for at få et glimt af Kumari, der normalt kun viser sig en gang om dagen fra et vindue i sit hjem. Hinduerne mener, hun er inkarnationen af en gudinde. Kumari udvælges blandt

mange piger ud fra 32 fysiske krav, som for eksempel øjenfarve, når hun er omkring fire år. Når hun er fundet, flytter Kumari ind i Kathmandu. Pigen er nu en levende gudinde, til hun får menstruation eller på anden vis mister blod, hvorved hun mister sin guddommelige status og kommer hjem til sit tidlige liv. Så skal en ny Kumari findes. Den afgående Kumari risikerer at møde modstand, for kun få nepalesiske mænd vil gifte sig med en forhenværende Kumari, da de

har ry for at blive dovne i deres tid som gudinder.

FOTO | SUNDAR1

Burkaklædt superheltinde

ORD | THOMAS HOFF

Burka Avenger er navnet på en ny pakistansk tegnefilmsserie, der stiller skarpt på kvinders ringe adgang til uddannelse i Pakistan. Serien, der kredser om den burkaklædte superheltinde og skolelærer Jiya, er lanceret af det pakistanske popidol Aaron Haroon Rashid og inspireret af den 17-årige blogger og børneaktivist Malala Yousafzai, som i oktober 2012

blev udsat for et skudattentat begået af Taliban. I sin FN-tale i juli 2013 udtalte Yousafzai, at kampen mod Taliban må kæmpes med bøger og kuglepenne som de eneste våben. Netop dette er kendetegnende for Jiya, der i serien kæmper med bøger og kuglepenne mod korrupte politikere og troldmænd, der har til hensigt at lukke skolen, hvor Jiya er ansat. Kritiske røster har indvendt, at Jiya-karakteren glorificerer burkaen,

som Jiya udelukkende er iført om natten som superhelt. Seriens forfattere har dog afvist kritikken og meddelt, at burkaen er tænkt som den forklædning, Jiya bruger til at skulle skjule sin identitet som kvindelig superheltinde.

Pasta, pirathatte og politi

GRAFIK | [HTTP://WWW.VENGANZA.ORG](http://www.venganza.org)

ORD | MARIE BOHN OLSEN

Iklædt dørslag og pirathatte forsamledes en gruppe tilhængere af "The Church of the Flying Spaghettimonster", også kaldt pastafarier, den 17. august i et festoptog i Moskva. Anledningen for festen var Robert De Niros fødselsdag, da denne i *Once Upon a Time in America* spillede en gangster med tilnavnet *Noodles*. Festen

sluttede dog brat, da gruppen blev angrebet af det russiske politi og en gruppe ortodokse kristne. Flere kom til skade, og otte pastafarier blev anholdt og tiltalt for at deltage i en ikke-godkendt demonstration samt for at "krænke religiøse følelser". Dette har siden første juli i år været ulovligt i Rusland og har en strafferamme på op til tre års fængsel. Bandet "Pussy Riot" blev tiltalt for samme forbrydelse. Ifølge amerikanske NBC har "The Church of the Flying Spaghettimonster" 15.000 tilhængere i Rusland.

Monte Carlo elsker jøderne

Værterne fra P3's radioprogram Monte Carlo er taget til Mellemøsten med det mål for øje at give et nyt syn på konflikten mellem Israel og Palæstina. FigenBladet har talt med Henrik Reintoft Christensen om, hvad et fænomen som Monte Carlo kan bidrage med i formidlingen af den årelange konflikt.

eksempel: »Peter Faltoft, der har shorts på, bliver bedt om at iklæde sig en lang nederdel. Der bliver ikke kommenteret på, hvorfor den er nødvendig – i stedet griner de og ser kun det sjove i situationen.« Henrik Reintoft Christensen tilføjer dog, at programmet handler om konsekvenserne af religion og ikke om selve religionerne. Et andet aspekt af serien er ifølge Henrik Reintoft Christensen, at vi kan lære noget om os selv af at følge med: »Programmet er en god måde at finde ud af, hvad danskhed er, fordi Peter Faltoft og Esben Bjerre er så danske. De forstår ikke, hvorfor parterne ikke bare kan tale om tingene, som vi kan i Danmark.

Vores forskelligheder bliver tydelige, og det kan måske føre til en erkendelse af, hvad det vil sige at være vokset op i Danmark.«

ORD | KATRINE HARTMANN

Peter Faltoft og Esben Bjerre, der nok er bedst kendt fra deres radioprogram *Monte Carlo* på P3, kan vi nu også følge på DR3 i serien *Monte Carlo elsker jøderne*. De to værter er rejst til Israel og Palæstina, hvor deres mål er, på en uhøjtidelig og lettilgængelig måde, at finde ud af, hvad den mangeårige konflikt egentlig handler om, og hvorfor de to parter ikke bare kan være venner.

INFORMERENDE UNDERHOLDNING

Trods *Monte Carlos* popularitet har deres nye program mødt kritik for mangel på respekt og nuancer. Henrik Reintoft Christensen, postdoc i religionsvidenskab ved Aarhus Universitet, forstår synspunktet, men påpeger, at kritikerne netop er folk, der allerede kender til konflikten. Ifølge Henrik Reintoft Christensen øger *Monte Carlo* interessen for konflikten hos mange, der ikke selv har sat sig ind i konflikten, fordi de to værter "leger" informationen ind i folk: »Netop fordi programmet er underholdende, kan flere blive sat ind i situationen. Folk tager sig tid til at se det, og de behøver ingen baggrundsviden for at kunne følge med.«

FORSKELLIGHED FØRER TIL ERKENDELSE

Resultatet af informerende underholdning kan blive at, religion anses som noget sjovt, og alvoren udebliver, siger Henrik Reintoft Christensen. Han angiver en situation, hvor Peter Faltoft og Esben Bjerre skal besøge et helligt monument, som

KORT OM KONFLIKTEN

I 1800-tallet vokser ønsket om en jødisk stat beliggende i Palæstina, som da bebos af et arabisk flertal, og den jødiske indvandring begynder. Dette fører til kampe mellem jøder og palæstinensere om retten til landet.

FN bestemmer i 1947, at Palæstina skal deles i en arabisk og en jødisk stat, og i maj 1948 bliver staten Israel en realitet. Denne består af besatte jødiske områder og palæstinensiske selvstyreområder.

Oprettelsen af Israel fører til flere sammenstød og krige mellem Israel og de omkringliggende lande på grund af uenighed om staten Israels og den jødiske indvandrings legitimitet.

I 2002 sætter den israelske regering et sikkerhedshegn op, som senere erstattes af en mur, for at forhindre palæstinensiske terrorister i at trænge ind i Israel. Ifølge FN's Internationale Domstol i Haag er muren i strid med international lov.

De seneste sammenstød finder sted i november 2012, hvor Israel dræber den militære chef i den palæstinensiske islamiske bevægelse Hamas. Den 22. november 2012 skriver begge parter under på en våbenhvileaftale.

Esoterisk radikalisme

Den grundtvigske foreningsforening Studenterkredsen beskyldes til tider for at være både studentikos og fremmedgørende. Men ifølge et par af medlemmerne fra Studenterkredsen i København er der en pointe i det lidt eksklusive islæt. Studenterkredsen holder i år 125 års jubilæum, og i den anledning udgives der en antologi.

ORD | HANS NØRKJÆR

Siden 1888 har Studenterkredsen, der dengang blot bar navnet "Frisindet Diskussionsforum" og kun eksisterede i København, åbnet dørene for studentikos debat omkring emner, der strakte sig fra teologi til politik. Da der oprettedes et universitet i Aarhus kom foreningen også dertil, og i 1933 oprettedes tillige et tidsskrift, der levede indtil 1997. Siden 1900 er der hvert år blevet afholdt et sommermøde på en af landets højskoler, en tradition, der sammen med højskolerne generelt har haft trange kår siden 1990'erne. Stud.theol. og nuværende bestyrelsesmedlem for københavnerkredsen, Kristoffer Garne, forklarer: »Ligesom 90'erne var et meget forvirrende åndeligt årti generelt, var det også sådan i Studenterkredsen. Kulturen har ændret sig, og højskolerne har siden oplevet en nedgangsperiode. For nogle år siden var man helt nede på blot 14 deltagere til et sommermøde.«

POINTE MED TRADITIONER

I år gæstede omkring 50 deltagere sommermødet, så kurven er i den henseende vendt, men nogle røster hævder samtidig, at Studenterkredsen er et lukket foretagende, der ikke inviterer til en stor og bred tilslutning. Stud.mag. i filosofi og ligeledes bestyrelsesmedlem for københavnerkredsen, Rasmus Vangshardt, fortæller: »Der er ikke nogen tvivl om, at Studenterkredsen er et esoterisk foretagende. Men det er ikke ensbetydende med, at der ikke er noget at hente. Selvom Kredsen er meget traditionsbåret, hvilket måske kan virke fremmedgørende i begyndelsen, handler det ikke bare om kritikløst at overtage døde traditioner. Det handler derimod om, at der faktisk kan være en befrielse i, at noget er sat før en selv.«

"KONTINUITET OG RADIKALISME"

I år fejrer Studenterkredsen sit 125 års jubilæum, og i den anledning har

de to nævnte herrer været redaktører for en antologi, der sætter perspektiv på det 20. århundredes væsentligste teologiske diskussioner. Antologien indeholder således dels genoptryk af gamle artikler fra tidsskriftet "Kredsen", dels nye bidrag fra prominente folk som Ole Jensen, Hans Hauge, Anders Thyrring Andersen og Dorthe Jørgensen. Rasmus Vangshardt udtaler om projektet: »Vi fandt nogle gamle udgaver af tidsskriftet "Kredsen" frem fra gemmerne, og meget hurtigt gik det op for os, at dette var et skatkammer til det 20. århundredes teologi. Det var her, folk som Løgstrup og Sløk skændtes om teologien, og her udpenslede Thorkil Grosbøll sine holdninger, før skandalen om ham rullede.« Kristoffer Garne tilføjer: »Vi forsøger også at trække nogle karakterer fra dansk åndsliv frem, som måske er gået i glemmebogen. For eksempel bringer vi en artikel af Helmuth Friis, en person, som meget få kender, men som var en vægtig skikkelse i Danmark.« Antologiens titel er *Kontinuitet og Radikalisme*, og det dækker over en karakteristik, der allerede på

et tidligt tidspunkt blev givet af Studenterkredsen. »Antologien er ikke bare en samling fortidige kuriosas,« forklarer Rasmus Vangshardt. »De fortløbende teologiske spørgsmål, der ikke er afgjort, og de kapitler vi trykker er også et forsøg på at levere nye vinkler på det, teologer har diskuteret i det 20. århundrede.«

RADIKALT STUDENTIKOST

Studenterkredsen har hverken historisk set eller i nutiden sat deres lys under en skæppe. Og selvom de ved, at de har tendens til at være esoteriske, vil de ikke lægge det studentikose fra sig lige med det første: »Kredsen er et sted, hvor man kan få lov at være så radikalt studentikost, som det overhovedet passer en. For der er en styrke i at have et forum, hvor man kan lukke damp ud omkring de allerstørste tanker,« fortæller Rasmus Vangshardt.

En af de faste traditioner til Studenterkredsens Sommermøde er onsdagens sommerbal med lanciers og højskolesang, gerne med sange fra før 1900.

FOTO | PRIVAT

Vi, de krænkede

Offentlig amning og nøgenbadning har præget den offentlige debat i løbet af foråret og sommeren. Flere danskere føler sig krænket over at skulle konfronteres med bar hud på caféer og strande. Men hvor stammer krænkelsen og den moralske forargelse fra? FigenBladet hopper i med bar røv og begge ben.

ORD | SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL
Nøgenbadere er blevet meldt til politiet og ammende kvinder udvist af cafeer. Den ikke-seksuelle nøgenhed er kommet på dagsordenen. Professor i Etik og Religionsfilosofi på Teologi ved Aarhus Universitet, dr. theol. Svend Andersen, finder situationen paradoks: »På den ene side lever vi efter manges mening i en pornificeret kultur, hvor seksualiteten er overalt. På den anden side kan en kvinde, der ammer sit barn, eller folk, der bader nøgne, vække anstød,« siger Svend Andersen og bemærker, at offentligheden tilsyneladende ikke har noget imod, at den seksuelle, eller ligefrem pornografiske side af den menneskelige krop er synlig, hvorimod den uskyldige synlighed, for eksempel det nøgne, ammende kvindebryst og badende menneskers kønsorganer, åbenbart er anstødelig: »Når mennesker smider tøjet for at gå i vandet, er det jo ikke en seksuel handling. Det er interessant, at det er den uskyldige og ikke-seksuelle nøgne krops synlighed, der vækker anstød.«

SELVOPTAGETHED OG SELVKREDSSEN
At vi føler os krænket, når vi for eksempel ser nogen bade nøgne, er ifølge professor i filosofi og pædagogik på Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet, dr. phil. Lars-Henrik Schmidt, udtryk for en selvoptagethed og selvkredsen: »Vi kredser om os selv, og vi har en kreds rundt om os selv, som vi mener kan krænkes. I gamle dage havde vi en forestilling om, at det var kroppen, der kunne blive krænket. I dag begynder krænkelser ikke ved kroppen, men ved det råderum omkring os, for vi rækker ud over os selv og er større end os selv,« siger Lars-Henrik Schmidt og påpeger, at selve bevidstheden om, at der er

nogen i nærheden af os, som opfører sig på en måde, som vi føler krænkende, er nok. »Tidligere skulle for eksempel sexchikane bestå i en direkte opfordring, berøring, eller en form for tvang, men nu kan det være tilstrækkeligt at føle, at nogen ser forkert på én, eller at man selv kan se folk, der eksempelvis er nøgne,« fortæller Lars-Henrik Schmidt og fortsætter: »I gamle dage havde man nok begreb om æreskrænkelse, men gik i høj grad ud fra devisen 'hvad du ikke ser, har du ikke ondt af'. I dag skal nogen nok bibringe os informationerne, så der er ikke længere noget, vi ikke ser og således ikke kan have ondt af. Vi ser os selv som konstant sårbare over for andres krænkelser: Vi kan føle os krænket, hvis vi føler, at nogen ser forkert på os. Men ikke nok med det, vi føler os også krænket, hvis nogen ikke ser os og altså ikke bevidner os, så føler vi os overset.«

PURITANISMEN
Reaktionerne mod den offentlige, men ikke-seksuelle, nøgenhed er blevet beskyldt for at være et udslag af nypuritanisme, en bred betegnelse for en søgen efter kropslig og æstetisk renhed, som i en af sine former indebærer fordømmelsen af seksuel frigjorthed. Betegnelsen nypuritanisme henter sit navn fra puritanismen, en kirkelig bevægelse, som lagde vægt på ren og nøjsom livsførelse. Ifølge professor i Kirkehistorie på Teologi ved Aarhus Universitet, dr. phil. Per Ingesman, begyndte puritanismen som en protestbevægelse inden for den anglikanske kirke: »Efter dronning Elizabeth kom til og den anglikanske kirke blev dannet i 1558, syntes de, som skulle blive kendt som puritanerne, at opgøret med katolicismen inden for den engelske kirke ikke var vidtgående nok, og at der skulle renses mere ud, både i

Hvorfor kan vi føle os krænket, når vi møder den ikke-seksuelle nøgenhed?

læren og i gudstjeneste og ritualer.«
I 1620 kom de første puritanere til de engelske kolonier i Nordamerika, hvor de kunne begynde forfra og skabe det samfund og den kirke, de gerne ville have, altså en kirke, som også havde livsførelsen i centrum. Den talrige og stærke bevægelse kom ifølge Per Ingesman til at præge hele den amerikanske kultur. Per Ingesman ser en mulighed for, at nypuritanismen er opstået ud af netop denne vægtlægning på den rette levevis og påpeger: »Vi ser ofte sekulariserede udgaver af noget, som engang havde en religiøs begrundelse. Religiøse værdier videreføres, men uden for den religiøse kontekst.«

DEN DANSKE KIRKE OG SEKSUALMORALEN
Også i Danmark har kristendommen og kirken tidligere haft en dominerende indflydelse på folks moralopfattelse. Svend Andersen fortæller således: »I den kirkelige kristendom lå der nogle forestillinger om, hvordan et anstændigt kristent menneske levede. For eksempel skrev den sjællandske biskop Martensen en kristelig etik i 1870'erne, som ikke blot dækkede seksualmoral og ægteskab, men også mange andre aspekter af den menneskelige tilværelse.« Efter Det Moderne Gennembrud i slutningen af 1800-tallet, begyndte kirkens indflydelse ifølge Svend Andersen at

Amerikansk anti-sharialov

ORD | THOMAS HOFF

En ny amerikansk lov forbyder domstolene i North Carolina at anvende sharialoven. Mens tilhængere mener, at loven værner om den enkelte borgers demokratiske rettigheder, kalder kritikere samme lov for overflødig og stigmatiserende. I tredive stater har lignende lovforslag været på tapetet, men blot vedtaget i syv, herunder Kansas, Tennessee og Arizona. Lektor på Arabisk- og Islamstudier ved Aarhus Universitet Martin Thomas Riexinger udtaler til Figenbladet: »Det er et særligt amerikansk fænomen, og der ligger en tydelig symbolpolitisk dagsorden bag.«

EN REPUBLIKANSK LOV

Martin Thomas Riexinger fortæller, at der intet forsøg har været på at inkorporere elementer fra sharia i det amerikanske retssystem i North Carolina: »I alle tilfælde er loven blevet vedtaget i republikanske stater, hvor et mindretal af befolkningen er muslimer«, pointerer han og uddyber: »Loven havde for alvor skabt røre, hvis den var blevet vedtaget i stater som Michigan, New Jersey eller New York, hvor den muslimske befolkningsandel er større.« Guvernør af North Carolina, Pat McCrory, kaldte selv lovforslaget unødvendigt, men undlod at nedlægge veto. Hvad loven i praksis vil betyde for muslimer i North Carolina, er usikkert. Martin Thomas Riexinger pointerer dog én nævneværdig virkning, som loven vil have: »Loven indebærer, at muslimske ægtepar ikke må skilles, og at arven ikke må opdeles i overensstemmelse med sharia-baserede love fra deres oprindelseslande.«

smuldre: »Diskussioner om borgerligt ægteskab og seksuelle forhold uden for ægteskabet kom på dagsordenen, og Georg Brandes polemiserede mod Martensens etik og gjorde oprør mod den kristendom, som fandtes der. Herefter fik kristendommens betydning for moral og etik efterhånden nærmere karakter af at være noget, som den enkelte måtte vælge til.«

MIN KROP ER MIT TEMPEL
Puritanismen har måske i vores samfund mistet sin religiøse form, men eksisterer ifølge Lars-Henrik Schmidt stadig som en dyrkelse af renhed: »Den religiøse puritanisme handlede om at være så uskyldig som muligt. I dag handler det nærmere om kropslig og æstetisk renhed,« siger Lars-Henrik Schmidt og understreger, at det ikke er puritanismen og vores søgen efter renhed, der har ændret sig, men templet for udfoldelsen: »Vi prøver i én uendelighed at rengøre os selv kropsligt for at være uberørte og ubesmittede. Dette hænger på en ubehagelig måde sammen med vores forestilling om autonomi, for kernen i vores renselse, som peger lige tilbage på renselsesprocedurer i religiøse ritualer,

handler om ikke at være afhængig eller influeret af noget.« Lars-Henrik Schmidt henviser til forholdet til mad, som et eksempel på, hvordan vi kan føle os besmittet: »Det at slippe af med kalorierne bliver opfattet som en renselsesproces, og renhed bliver det at kunne styre sig selv. På den måde bliver kroppen vores tempel, et tempel, som vi ikke kan undgå at komme til at besudle. Derfor får vi brug for at få aflad, som vi for eksempel kan få ved at tilmelde os en Facebook-gruppe, hvor vi kan fortælle hvor meget motion, vi har dyrket, hvad vi har spist til morgenmad, og at vi forresten har tænkt os at prøve den nye fastekur.« I dag gælder det altså ifølge Lars-Henrik Schmidt den kropslige renhed frem for den åndelige: »Den klassiske metafysiske opfattelse er, at der er forskel på overflade og væsen, men det etiske er blevet til det æstetiske, og det indre er blevet til det ydre. Vi skal kunne skue hunden på hårene. Naboerne, som løber nøgne rundt og ikke tager hensyn til mig, tager heller ikke hensyn til min etik, og er derfor dårlige mennesker. Jeg vurderer andre på deres tempel og bliver selv vurderet på mit.«

Med Origenes som hjerte barn

Lektor i Dogmatik Anders-Christian Jacobsen var i slutningen af august arrangør af en international konference om en af sine store inspirationskilder, kirkefaderen Origenes.

FOTO | KIRSTINE RASMUSSEN

Anders-Christian Jacobsen var i slutningen af august arrangør af den ellefte internationale konference *Origeniana Undecima*, der samler førende forskere samt andre interesserede for at diskutere den nordafrikanske kirkefader.

ORD | KIRSTINE RASMUSSEN

Anders-Christian Jacobsen, som er lektor i dogmatik på Teologi ved Aarhus Universitet, skulle tage sig en uddannelse som gartner inden han gjorde alvor af sin interesse for teologi. En passion for kristendommen havde altid spiret hos den nuværende dogmatiker, men skoletrætheden meldte sig, og der skulle altså gå endnu nogle år før en teologiuddannelse kunne påbegyndes. Da han endelig tog skridtet ind i teologiens verden, var det ikke dogmatikken, der først sprang Anders-Christian Jacobsen i øjnene: »Hver gang jeg begyndte på et nyt fag, om det var Ny Testamente, Kirkehistorie eller Dogmatik, tænkte jeg, at det var det spor, jeg skulle fortsætte ad. Men jeg havde ikke ambitioner om en karriere inden for universitetsverdenen. Jeg ville

gerne være præst,« fortæller han til FigenBladet. Under specialeskrivningen bød muligheden sig for at skrive en prisopgave, og denne ledte til tilbuddet om et ph.d.-stipendium, som Anders-Christian Jacobsen glædeligt tog imod. Både specialet og prisopgaven havde handlet om teologi i antikken, og dermed var lysten til at beskæftige sig yderligere med oldkirken vakt. Ph.d.-stipendiatet kom således til at omhandle eskatologien hos kirkefædrene Irenæus og Origenes.

KENDERE SAMLES

Anders-Christian Jacobsen var i slutningen af august arrangør af den internationale konference *Origeniana Undecima*, som finder sted hvert fjerde år. Denne ellefte gang samledes igen førende forskere samt andre

interesserede for at diskutere den nordafrikanske kirkefader. I år var konferencens tema receptionen af Origenes i den vestkirkelige tradition, og selvom Origenes ikke er lige så kendt her som for eksempel Augustin, så har han i høj grad noget at byde på, mener Anders-Christian Jacobsen: »Origenes hører primært østkirken til, men jeg mener, at hans teologi kan være et supplement til den vestkirkelige tradition og især protestantisk luthersk teologi, som er blevet meget intellektualistisk af forskellige årsager. Origenes peger på en mere spirituel dimension, som der synes at være behov for.« Et af Anders-Christian Jacobsens yndlingsemner hos teologen handler om apokatastasis – alles frelse: »Ifølge Origenes vejleder Gud således, at alle før eller siden, måske først efter døden,

vil indse, at det bedste er at vælge Gud,« siger Anders-Christian Jacobsen og tilføjer, at disse tanker førte til, at Origenes efter sin død blev erklæret kætter, fordi man mente, at han overflødiggjorde Kristi frelsergerning.

INSPIRATION I DANSK SAMMENHÆNG

På konferencen talte Anders-Christian Jacobsen om den mere eller mindre bevidste inspiration fra Origenes i dansk teologi og litteratur i det 19. Århundrede. Han fortæller om sine overvejelser til FigenBladet: »Teologen og professoren Martensen skrev en dogmatik, som har et afsnit om eskatologi. Dette afsnit indeholder en diskussion om alles frelse og om sjælens liv efter døden, og det minder rigtigt meget om Origenes.« Selvom han ikke endnu har fundet et sted, hvor Martensen selv direkte siger, at han er inspireret af Origenes, finder Anders-Christian Jacobsen det indlysende, at biskoppen har læst og kendt til Origenes' tanker. Endnu tydeligere mener Anders-Christian Jacobsen at kunne se sporene efter kirkefaderen hos forfatteren Ingemann, som var meget optaget af, hvad der sker med mennesket efter døden: »Ingemann var modstander af ideen om kødets opstandelse, han troede nærmere, at det var sjælen, som levede videre. Blandt andet skrev han et langt prosadigt, som hedder "tankebreve fra en afdød", hvor sjælen fra en afdød person sender meddelelser til en stadig levende ven, og hvori han fortæller ham om livet efter døden,« siger Anders-Christian Jacobsen og fortsætter: »Her får vi et indblik i, hvordan Ingemann tænkte om netop livet efter døden - Dette er altså endnu et sted, hvor Origenes har inspireret.« Også i eventyrene af H.C. Andersen læser Anders-Christian Jacobsen helt klare tanker om alles frelse, som sagt er en vigtig pointe hos Origenes.

SPIRITUALITETENS PLADS

Den stigende opmærksomhed omkring østkirkens teologer, heriblandt Origenes, skyldes ifølge Anders-Christian Jacobsen den for vestkirkelige teologer meget anderledes kristendom, der er at finde her. »Fra 1960'erne og frem har man fået øjenene op for den mystik, som findes i de østlige religioner. Denne mystik har man også søgt efter en kristen tilgang til, og her tilbyder de tidlige østkirkelige teologers værker et supplement: Askese, bøn, meditation og større spiritualitet med vægt på det individuelle fromhedsliv og større kontakt med det guddommelige.« Dette står i kontrast til den vestkirkelige tradition, hvor det i højere grad er guddommen, der åbenbarer sig for mennesker. Hos Origenes er der således, ifølge Anders-Christian Jacobsen, i højere grad plads til at mennesker selv kan gøre noget for mødet med det guddommelige: »Jeg tror, at det er en teologi og kristendom, som har meget at sige til moderne mennesker, fordi den viser, at kristendom også kan have en mere spirituel orientering, end vi er vant til i Danmark. Man kan se folkekirkens forsøg på at lave meditation, stillegudstjenester og den slags som udtryk for et behov for den dimension, og her tror jeg, at østkirken og ikke mindst Origenes kan være inspirerende,« fortæller Anders-Christian Jacobsen.

Ifølge Anders-Christian Jacobsen har Origenes fungeret som inspirationskilde også i dansk teologisk og litterær sammenhæng

ARBEJDET FORTSÆTTER

Anders-Christian Jacobsen har netop lagt sidste hånd på en bog om Origenes' kristologi og soteriologi. Arbejdet med Origenes er blevet henlagt til fritiden, hvor de seneste par års somre og julepauser er blevet brugt herpå. Og når andre forskningsprojekter ikke fylder på skrivebordet, vender Anders-Christian Jacobsen altid tilbage til hjertebarnet Origenes, som naturligvis også er inkluderet i dogmatikerens fremtidsplaner: »Jeg vil gerne i forlængelse af denne konference undersøge, hvordan den senere reception af Origenes-traditionen har inspireret vestlig teologi og i særdeleshed lutherdommen; helt fra Erasmus af Rotterdam til pietismen, oplysningstiden og videre frem.«

FAKTA OM ORIGENES (185-254)

- Filosof og teolog fra Alexandria i Nordafrika.
- Regnes for at være en af de mest betydningsfulde teologer og kirkefædre.
- Hovedtanken hos Origenes er, at Gud, som har skabt det hele, ikke kan lade nogen fortabes, for så ville han ikke være Gud. Gud er god, og derfor vil han alles frelse. Origenes opererede med menneskets fri vilje, mente at Gud fortsat oplærer, belærer, renser og straffer, indtil frelsen bliver et valg, som mennesket selv træffer.

Ansøgning om optagelse på Pastorseminariet

Fristen for ansøgning om optagelse på Pastorseminariet i foråret 2014 med semesterstart den 27. januar er den **15. november 2013**.

Der gøres opmærksom på, at afsluttet kandidateksamen er en forudsætning for at deltage i Pastorseminariets undervisning.

Elektronisk tilmelding via hjemmesiden www.praesteuddannelse.dk

Pastorseminariet kan kontaktes på telefon 8613 8588,
og e-mail: pastoralsem.aar@km.dk

*Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse
Pastorseminarium og efteruddannelse
Skt. Markus Kirkeplads 1, 1., 8000 Århus C*

TEOLTRYK

Lukning af TEOLTRYK

Onsdag d. 23. oktober kl. 13 afholdes generalforsamling i Teoltryk i 1453, lok 214. Vi skal bl.a. drøfte en mulig lukning af Teoltryk. Alle er velkomne! Der vil være kaffe avec.

De bedste hilsner Bestyrelsen

STUDENTERRÅDET - DANMARKS STØRSTE FREDAGSBAR

Tak for sidst!

Studenterrådet ved Aarhus Universitet og Aarhus Universitets-Sport (AUS) afholder hvert år ved studiestart Danmarks Største Fredagsbar & Idrætsdag. Det er en kæmpe sports-og festdag for de studerende ved Aarhus Universitet og andre videregående uddannelser i Aarhus. Arrangementet afholdes altid den anden fredag i september. Således også i år, hvor dagen begyndte med hygge og mange forskellige aktiviteter fra kl. 10 om aftenen spillede *Reptile youth*, *Go Go Berlin* og *Flødeklinikken* Universitetsparken op.

Vi glæder os til at se jer næste år

Indbydelse til Stormøde

I forbindelse med **Teologiens døgn 2014** inviteres der til et åbent møde for de, som gerne vil være med til at stable endnu et teologisk døgn på benene.

Mødet foregår mandag d. 7. oktober 2013 kl. 19.00-21.00 i mødesal 2 i Studenternes Hus.

Teolrådet – Intet kommer af intet

AF FORRETNINGSUDVALGET FOR TEOLRÅDET

Igennem de sidste mange år har Teolrådet været en fast del af det teologiske studiemiljø og har udgjort de teologistuderendes talerør. Ikke alene har Teolrådet bidraget til politiske aftaler og fast samarbejde med ledelsen, det har også været med til at sikre liv og fest i de teologiske bygninger.

Men nu er interessen langsomt dalende, og Teolrådet har ikke den samme slagkraft som i tidligere tider – men vi fra Teolrådet synes ikke, det skal være slut. Som vores slogan også siger, så kommer intet af intet. Hvis vi fortsat skal blive ved med at udvikle det teologiske studiemiljø og bidrage til at markere de teologistuderendes holdninger og interesser, så skal vi fortsat have jeres opbakning.

Teolrådet kan andet end at sidde med til møderne – det kan også bidrage til at skabe aktiviteter og arrangementer for de studerende – faktisk er det kun fantasien, der sætter grænse for, hvilke opgaver rådet kan være med til. Jeres fantasi er derfor vigtig. Teolrådet er også rammen om et hyggeligt og socialt samvær, hvor studerende mødes på tværs af årgange og på tværs af studier. Gennem et fast samarbejde med ARTSrådet og Studenterrådet kommer vi rundt omkring og møder mange nye og spændende mennesker, som alle er med til at give os fornyet inspiration.

Så kunne du tænke dig at blive en del af socialt netværk og kunne du tænke dig at sidde med dér, hvor beslutningerne træffes, så bliv en del af Teolrådet.

Vi holder opstartsmøde for nye så vil som gamle studerende den 26/9 kl 14 på vores kontor i bygning 1453 lokale 214.

Alle er mere end velkomne.

Vel mødt - Teolrådet

Hemmeligheder i og ved antikken

AF SØREN SINDBERG JENSEN, PH.D.-STUDERENDE VED RELIGIONSVIDENSKAB

Fredag d. 6. september mødtes medlemmerne af forskningsprogrammet *Den Antikke Verden* og andre interesserede til *Secrecy Seminar*. *Den Antikke Verden* har deltagelse af forskere med tilknytning til teologi, religionsvidenskab, klassisk filologi og klassisk arkæologi, hvoraf ti bidrog med oplæg ved seminaret.

Keynote dr. Hugh Bowden, King's College i London, lagde i sit bidrag ud med det provokerende, men rammende indspark, at der i græsk religion ikke fandtes hemmeligheder, men diskurser *om* hemmeligheder. Hemmeligheder er i sig selv tømt for reelt indhold. Det interessante er derfor, hvordan de skabes og hvad vi gør med dem – en pointe der gik igen i flere oplæg. Således viste Nick Marshall (ph.d.-studerende, Religionsvidenskab) hvordan mere esoteriske dele af humanvidenskaberne har læst

hemmeligheder ind i Platons skrifter. Lærke Maria Andersen Funder (ph.d.-studerende, Klassisk Arkæologi) redegjorde for, hvorledes det moderne museums krav om tilgængelighed og åbenhed gør det vanskeligt at formidle antikke fænomener, som for eksempel mithraskulten, hvor bevidst hemmeligholdelse spillede en stor rolle.

Et andet gennemgående tema var hemmeligheders plads i spændingen mellem individet og kollektivet. For eksempel berettede Maria Munkholt (ph.d.-studerende, Teologi) om den dobbelthed, der lå i oldkirkens forståelse af bøn, hvor man værdsatte og tilskyndede til både fællesbøn og hemmelig, privat bøn.

Til slut forsøgte Nils Bargfeldt (ph.d.-studerende, Klassisk arkæolog) at afdække mysteriet om, hvem den romerske soldat Lusius Iulius Optatus havde været og hvilket forhold han mon havde haft til den mand, der havde rejst hans gravsten. Hemmeligheden, som de to mænd muligvis havde haft sammen, lå gemt i brugen af den latinske term *fututor* i indskriften på gravstenen, som antydede, at sidstnævnte enten havde været Lusius' elsker, *wingman* eller noget helt tredje. Nærmere en afsløring kom vi ikke.

Seminaret viste altså på bedste vis, at hemmeligheder – også i antikken – dør ved at blive afsløret eller skabes ved at blive taget med i graven.

CON AMORE

Du kan nå det endnu!

Følg de sidste tre dobbeltlektioner i **dansk salmehistorie v. adj. professor Jørgen Kjærgaard**: I forelæsninger, kollokvier og øvelser følges samlesangens udvikling i Danmark fra reformationen til i dag.

Det forventes, at deltagerne vil bidrage aktivt såvel i samtaler som med egne oplæg og fremlæggelser af mindre, studerede emner, såsom relevante salmedigtere eller centrale salmetekster fra de epoker, der gennemgås.

Undervisningsforløbet vil således kunne danne afsæt for f.eks. bachelor- eller kandidatspecialestudier.

PROGRAM:

Tirsdag d. 8. okt. 13.00-15.00: Luthers kirkesang-reform og salmer

- Dansk salmesang omkring reformationen (Luther, Sthen, Kingo)
- 1600-tallets danske salme.

Tirsdag d. 12. nov. 13.00-15.00: Pietismen salmesang i Danmark

- Oplysning og rationalisme i salmebøgerne (Brorson, Stub, Ingemann, Grundtvig)
- Grundtvigs kirkesangsvision (Boye, Timm).

Tirsdag d. 10. dec. 13.00-15.00: Konservatisme og nybrud

- Salmegeografi - Sønderjylland og verden (Aastrup, Vilstrup, Johansen, H.A. Jørgensen)
- Tiden efter 1953.

Alle forelæsninger finder sted i lokale 518, bygning 1451

Medbring: Den danske salmebog 2002 (tekstudg.)

Litteratur: Jørgen Kjærgaard: Salmehåndbog I-II, 2. udg. Det Kgl. Vaisenhus' Forlag 2008.

Mulighedernes sted, sæt dit præg

Jeg vil begynde min leder med at ønske velkommen til de mange nye studerende. Det er så opmuntrende at se, at vores fag også er attraktivt for nye studerende, unge som ældre. Et nyt forårssemester åbnes altid med det friske pust af rus-ånden, der også blæser i andres retning og smitter med forventningens fryd. Det kan man kun glæde sig over.

Også hjerteligt velkommen til et nyt semester skal lyde til de ikke-nyankomne.

Vi er så heldige, at stedet her byder på utroligt mange spændende foreninger, aktive studienævn, en vild fredagsbar og alle mulige andre gode tiltag. I det meget forskelligartede arbejde, som lægges i disse initiativer, kan der hentes store gevinster ved at være en aktiv deltager. Jeg tænker her både på kendskab til faglige tiltag, på medstuderendes og underviseres venlige selskab, men også på mere praktisk og professionel erfaring med planlægning, kontakt og formidling.

Et eksempel på et tiltag kunne jo være et studiemagasin med lyst til formidling, kompetenceudvikling og en vid spørgehorisont. Jeg glæder mig personligt altid til et nyt semesters arbejde på FigenBladet, hvor jeg har valgt at engagere mig, fordi jeg her bliver udfordret af mine redaktionsfæller og for den sags skyld af min redaktør! Det er i høj grad med til at styrke mine evner. Jeg er taknemmelig for, at muligheden for FigenBladet eksisterer, men det gør den kun i kraft af engagerede medstuderende (-og et velgørende universitet).

På trods af de mere eller mindre indlysende fordele ved bagmandsarbejdet, så har disse foreninger ganske svært ved at finde engagerede studerende, som ønsker at sætte deres præg på deres uddannelse. Om det er fagligt eller socialt er som sådan ligegyldigt.

Jeg synes, det er så ærgerligt, at ikke flere har lyst til og kan se fordelene ved at indtage stedet og være med til at forme det. For på ingen anden måde kan de studerende få lov at gøre stedet til deres –til et sted med faglige såvel som sociale fællesskaber.

Vær med til at skabe et godt studiemiljø!

Kirstine Rasmussen

Samvittigheden – især for teologer?

AF TROELS NØRAGER
FigenBladet har bedt mig skrive et par ord om samvittigheden på baggrund af et kursus, jeg netop har holdt. Lad mig begynde med at ønske alle velkommen tilbage; jeg håber, I har holdt ferie med god samvittighed. For søger man på ordnet.dk, viser det sig, at 95% af vores dagligsprog taler om dårlig samvittighed. Når det altså taler om samvittighed, hvad det ofte gør. For samvittigheden hører til det mest almenmenneskelige, der findes. Den blev født, da Gud Herren i Edens Have kaldte: "Adam, hvor er du?" Senere fik den i teologihistorien sin prominente plads som vox dei, Guds stemme. Efter en storhedstid i 18. og 19. årh., har nyere og nyeste teologi i bedste fald forholdt sig lunkent til samvittigheden, bl.a. grundet den lutherske angst for gerningsretfærdighed. Resultatet er, at religion og moral er faldet fra hinanden, teologisk set.

Det er gået med samvittigheden lidt som med vejret: alle taler om det, men ingen gør noget ved det. Og dog: Nietzsche og Freud har for længst afsløret væsentlige aspekter af dens genealogi, og det skulle ikke undre mig, om den blomstrende, religionsvidenskabelige kognitionsforskning snart vil være i stand til at løse de sidste gåder vedrørende samvittigheden, som muligvis blot er en hjernefejl.

Men selv når alle andre fagområder har efterladt samvittigheden i fortidens raritetskabinet, vil teologien blive ved med nu og da at tænke og tale om den. Og det kan teologer gøre med stolthed, i bevidstheden om, at det vigtigste og mest interessante, der i historiens løb er sagt og skrevet om mennesket, har været tænkt sub specie aeternitatis. Med andre ord: Teologiens påstand er, at der kan opnås vigtige erkendelser ved at reflektere over mennesket og tilværelsen ud fra 'Gud' som hypotese. Som den ungarske Nobelpristager i litteratur, Imre Kertész har udtrykt det i et interview (på baggrund af erfaringer fra Auschwitz): "Det gælder om at leve, som om Gud var til". Dermed er samvittigheden bragt i spil.

FOTO | MEDIAAFDELINGEN MOESGAARD FOTO |

Forskeren – moskéen – medierne

Så er der godt nyt til muslimer i Danmark: Den første 'rigtige' danske moske vil blive indviet i Rovsingsgade i København i løbet af efteråret. Dette kalder på en forskers stillingtagen.

FOTO | MEDIENDELINGEN MOESGAARD

AF LENE KÜHLE

Danmarks nye moské opføres af Dansk Islamisk Råd, hvis talsmand håber, at åbningen kan ske under overværelse af dronning Margrethe, Helle Thorning-Schmidt og tidligere emir af Qatar, Hamad bin-Khalifa. Tilstedeværelsen af de to første til åbningshøjtideligheden skal formentlig signalere et ønske om, at moskeen bliver en dansk moské, ligesom også den stilrene, nordisk minimalistiske arkitektur som ifølge arkitekten Metin Aydin kendetegner bygningen. Påpegnings af, at minareten er fremstillet af 'bornholmsk beton' (fra PL Beton i Muleby ifølge P4 Bornholm d. 5. august) kan i den forbindelse ses som et andet, særdeles håndgribeligt forsøg på at gøre moskéen dansk. Tilstedeværelsen af emeritus-emiren skyldes, at han har bidraget med størstedelen af de 150 mio. kr., som moskeen har kostet. Ja, hvad skal man egentlig mene om det? Er moskéen også godt nyt for det danske samfund – eller vil den grave grøfter? Det har politikere og journalister forsøgt at finde ud af de sidste par måneder. Et naturligt sted at starte er ved at kontakte forskere på universiteterne.

SPØRGSMÅL OG SVAR

Da jeg var forskningsleder for den

kortlægning af moskeer i Danmark, som Center for Samtidsreligion foretog i 2005-6, kontaktes jeg ofte af medierne, når der er nyheder, der angår muslimer i Danmark. Hvad kunne jeg så sige til de journalister, der ringede for at få kommentarer om den nye moské på Rovsingsgade? Er det den første moské i Danmark? Nej, det er det ikke. Der findes over hundrede steder i Danmark som betegnes som moskeer, hvoraf tolv blev grundlagt før 1980. Er det så den første moske, der er bygget fra grunden? Nej, der findes mindst fire moskéer i Danmark, som findes i lokaler, der er bygget til formålet. Men så er det vel den første bygning, der ligner en moske? Ja og nej. Nusrat Djahan moskeen i Hvidovre blev indviet i 1967 og ligner med sit løgkuplede tag i hvert fald ikke et almindeligt parcelhus. Moskeen, der har ligget på Eriksminde Allé i mere end 40 år, frekventeres imidlertid primært (hvis ikke udelukkende) af muslimer, der tilhører Ahmadiya-bevægelsen, som imidlertid ikke anerkendes som en islamisk retning af alle i den muslimske verden. Således forbød den pakistanske regering i 1974 ahmadiyyaerne at betegne sig som muslimer. Og nej, minareten ved den nybyggede moske, som blev monteret d.3. september under stor bevågenhed fra beboere på Nørrebro og medier, er faktisk teknisk set ikke den første minaret i Danmark. En lille moské i Nakskov, Batul Hamd, har i flere år haft en ganske lille minaret. Batul Hamd hører i øvrigt også under Ahmadiya-bevægelsen. Er det så den første 'stormoske'? Tja, moskéen bliver jo med sine 6800 kvm en meget stor bygning. Men der findes jo allerede nu meget store moskeer, hvor der ud over ganske rummelige bedefaciliteter også findes boghandel, café, mødelokaler og kontorer. Men selvfølgelig er det noget nyt, at man nu faktisk kan se tilstedeværelsen af muslimer i Danmark i form af et bygningsværk til 150 millioner og det

kommer givetvis til at betyde noget, men hvad?

FORPLIGTET TIL FORMIDLING

Dansk Islamisk Råd er ikke et helt ukendt navn i det muslimske landskab, selvom de har holdt temmelig lav profil. Imamen Jehad al-Farra har fx skrevet forordet til Ahmed Akkaris meget populære oversættelse af Ali Tantawis "Introduktion til islam", som udkom i 2005, og han deltog i den 'forsoningskonference', som Yusuf al-Qaradawi arrangerede i Bahrain i efterdønningerne af Muhammedkrisen. Han har også været et aktivt medlem af Kristent Muslimsk Samtaleforum. Dansk Islamisk Råd har meldt klart ud, at de er inspireret af Det Muslimske Broderskab. Da dette kendetegner store dele af det arabisk-islamiske miljø i Danmark, bringer moskéen for så vidt ikke umiddelbart noget særlig nyt på den teologiske front, selvom rammerne nu bliver flottere.

Selvom islam og muslimer ikke står helt så højt på den politiske dagsorden nu, sammenlignet med tidligere, er den politisk bevågenhed stadig høj og nyheden om en moské og dets imam kan stadig rydde forsider. Universitetet har ifølge universitetslovens § 2, stk. 3 en forpligtelse til "som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat." Det er en bestemmelse, der kom ind med den nye universitetslov i 2003, og jeg har aldrig hørt nogen forsker betvivle legitimiteten af det: Selvfølgelig skal samfundet have glæde af den forskning, der produceres på universiteterne. Og selvfølgelig skal forskerne ikke kun indsamle, kategorisere, fortolke og genfortolke denne viden, den skal også formidles. Nogle journalister opfatter universitetslovens ord således, at de nærmest kan forlange, at forskere stiller sig til rådighed for dem. Men forskerne skal gå meget forsigtigt frem når de

kommenterer på historier, som er koblet til varme politiske emner.

FRA RESPEKTERET

EKSPERT TIL NOTORISK LØGNER

Tim Jensen fra Religionsstudier på Syddansk Universitet beskriver i et kapitel i bogen "At kortlægge religion. Grundlagsdiskussioner i religionsforskningen" (redigeret af Torben Hammersholt og Caroline Schaffalitzky de Muckadell), hvad han selv kalder en rejse fra 'respekteret ekspert til notorisk løgner'. Tim Jensen, som i mange år været en aktiv deltager i samfundsdebatten og bidraget med religionsvidenskabelige analyser af dette og hint, hidkaldte Jyllandspostens vrede på grund af nogle kommentarer om, at Jyllandsposten på forhånd kunne have sagt sig selv, at offentliggørelse af de berømte 'Muhammedtegninger' kunne risikere at blive opfattet som en krænkelse af nogle muslimer. Jyllandspostens reaktion var at klage over Tim Jensen til rektor Oddershede og til SDUs Praksisudvalg. Klagerne fulgtes op af en leder, hvori Tim Jensen beskrives som en person, der har fremsat løgnagtige og krænkende påstande om Jyllandsposten. Sagen er selvfølgelig ekstrem, fordi den fandt sted midt under Muhammedkrisen, Danmarks største udenrigspolitiske

krise siden 2. verdenskrig. Men jeg har den alligevel i bagehovedet, når jeg taler med journalister - sammen med Oddershedes svar til Tim Jensen, hvor han påpeger, at enhver, der blander sig i islamdebatten, kan regne med at få øretæver, og at man skal gøre sig umage for at vurderinger i videst muligt omfang er baseret på facts og mindst muligt på holdninger. At der ikke altid er enighed om, hvor grænsen mellem facts og holdninger går, understreges af den kritik, som Naser Khader rejste af Tim Jensens vurdering af, at mange muslimer vendte Khaders nystiftede forening Demokratiske Muslimer ryggen. Naser Khader har senere - sammen med Pia Kjærsgaard - været ude med særdeles hård kritik af den rapport om brugen af burkaer i Danmark, som professor i religionssociologi, Margit Warburg, var ansvarlig for. Den blev kaldt gætværk, amatøragtig og ligefrem 'fup og svindel'. Jeg er derfor meget påpasselig med, hvad jeg siger ja til at kommentere på. Jeg vil fx ikke 'vurdere' hvorvidt der stikker noget bag, at Ahmed Akkari nu lægger afstand til sin rolle under Muhammedkrisen, eller om den nye moské på Røvsingsgade kommer til at udkonkurrere Islamisk Trossamfund på Dortheavej. Jeg taler gerne med journalister, men hellere til baggrund end til citat, og jeg mener i øvrigt ikke,

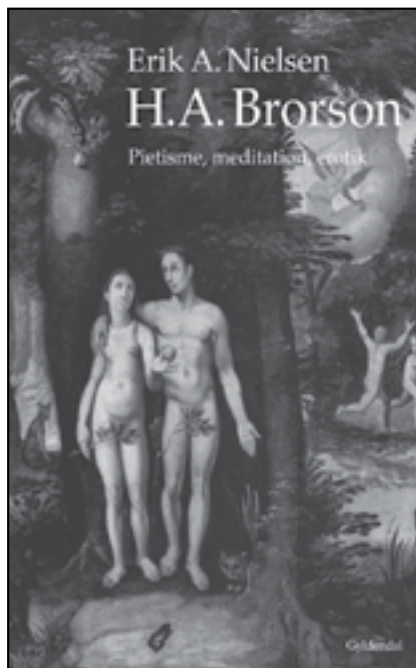
at universitetets formidlingsforpligtelse indbefatter, at man stiller op til hvad som helst. Formidlingsforpligtelsen handler i mine øjne ikke primært om formidling i medierne. Folkeuniversitetet og alverdens foreningsforeninger er også vigtige steder for forskningsformidling, som også artikler i peer-reviewed såvel som ikke peer-reviewed tidsskrifter er det. Og at forskning kan formidles på god vis på nettet er henvisningen til data publiceret af Center for Samtidsreligion i 2012 Report on International Religious Freedom et godt eksempel på. Rapporten udgives af det amerikanske udenrigsministerium og er styrende for den officielle amerikanske forståelse af religionsfrihed over hele verden. Angående moskéen i Røvsingsgade så er Facebooksiden 'Ja til moskéer i Danmark' flydt over med glade tilkendegivelser fra muslimer og ikke-muslimer. Lur mig om ikke moskéen vil komme til at danne baggrund for mange nyhedsindslag. Tiden må vel vise, hvor mange af de københavnske muslimer, der tager imod invitationen til at bede i de 'nordisk-minimalistiske' rammer.

GRAFIK | WWW.JOHANNSEN-ARKITEKTER.DK

Honningens teologi

Erik A. Nielsen har med H.A. Brorson. *Pietisme, meditation, erotik* begået et værk spækket med fremragende litterære læsninger, men mangler generelt konsekvens i forståelsen af historiske sammenhænge og udviklinger.

AF STUD.THEOL. MATTIAS SKAT SOMMER
Professor i dansk litteratur Erik A. Nielsen er midt i udgivelsen af sit livsprojekt, som under titlen Billed-Sprog vil redegøre for intet mindre end kristendommens ikonografi i sin mangfoldighed og – dog – enhed. I sin seneste udgivelse *H.A. Brorson. Pietisme, meditation, erotik* gennemgår Nielsen Brorsons forfatterskab, der består af Troens rare klenodie (1739) og den posthume Svane-Sang (1765). Nielsen interesserer sig ikke så meget for det klassisk litteraturvidenskabelige spørgsmål om forfatterskabets genese og kilder; han undersøger i stedet selve de sproglige udtryk, der forekommer i Brorsons tekst. Han demonstrerer, hvordan Brorson både står på skuldrene af en lang kristen tradition og skaber sit eget nye, særlige – pietistiske – rum for kristelig digtning. Bogen har sin klare styrke ved en række fremragende læsninger i Brorsons tekster.

FORSTENET BILLEDE

H.A. Brorson åbnes med et forsøg på en afklaring af fænomenet "pietisme".

Efter min mening lykkes det ikke Nielsen at komme frem til en løsning – men denne diskussion om pietismens oprindelse og betydning er da også hyppigt tilbagevendende inden for den kirkehistoriske forskning i tidlig moderne tid. Det fremgår af litteraturlisten, at Nielsen her bygger på især ældre forskning, hvilket bevirker, at der af og til fremsættes lidt for kontrasterende udsagn om den stærke modsætning mellem 'luthersk ortodoksi' og 'pietisme'. Det er værkets væsentligste fejl, at det forstenede billede af modsætningen ortodoksi/pietisme ofte stikker sit hoved frem, for sådan kan det næppe opstilles. Ortodoksien var næppe så stendød, som man kunne forfalde til at tro. Billedet er langt mere dynamisk, og Derfor er det også befriende, at Nielsen andre steder i sin forståelse af kilderne til pietismens kristendomstype peger på en afhængighed af Johann Arndt, Philipp Nicolai og en såkaldt ortodoks teolog som Johann Gerhard. Men der mangler historisk konsekvens; det bliver simpelthen ikke klart, hvordan man – historisk set – skal afgrænse og forstå pietismen. Det trækker også klart ned, at bogen er for løseligt redigeret. Flere steder mangler der kommaer, citerer gengives ikke i citationstegn, men i kursiv, og af og til mangler der kildehenvisninger. Særligt irriterer det, at Salmernes bog forkortes "sl" (lille begyndelsesbogstav) og ikke ved det korrekte "Sl" (stort begyndelsesbogstav).

PSYKOLOGISK PIETISMEBEGREB

Giver Erik A. Nielsen ikke et historisk pietismebegreb, præsenterer han et psykologisk: Den fromhedstype, som Brorsons digtning er et udtryk for, genfinder Nielsen, da han diagnosticerer den som "moderne", i øvrigt i f.eks. det 20. årh. jungianske psykoanalyse og hos Kierkegaard. Denne fromhed beskriver Nielsen som katakretisk: Katakrese er en fra retorikken kommende stilfigur, som

sammensmelter forskellige eller endog uforenelige metaforer til et symbol, der overstiger billedet, sproget og den menneskelige erfaring. Eksempler på dette – foruden i Brorsons digtning – finder man i emblematikken og den moderne hieroglyfik, der blomstrede i 15.-18. årh. Niensens bog er (som de øvrige i projektet) da også uhyre smukt udsmykket med afbildninger af emblemer og samtidig kunst.

En af "symboltraditionens vigtigste ikonografier: bien og edderkoppen, honningen og giften" (s. 243) gennemgås i bogen, og det bliver gjort klart, at dette symbol også spiller den mest fremtrædende rolle i Brorsons sanselige retorik. Som honningbien søger Kristus ikke at fremme sit eget, men gør andres liv sødere. Gennem lidelse til Gudsrigets sødme, som Brorson ganske håndgribeligt fremsætter det: "Guds riges evangelium/Er sødt som honning-kage,/Naar det kun faaer i hiertet rum,/At man det ret kan smage,/Da er det sielens honning-mad (...)". Hvor jordelivet gør det søde surt, som edderkoppen, der gør det indsguede til gift, gør himmelen smerten til intet og flyder over af mælk og honning. Pietismen formåede på en ny og epokeskabende måde at gøre den gamle indsigt, som kristendommen altid har holdt for sand, sanseligt og stærkt konkret begribelig for fromme mennesker. At den tilmed var 'kættersk', androgyn og modkulturel, som Nielsen fornemt redegør for, gør den ikke lettere at begribe.

H.A. Brorson. Pietisme, meditation, erotik
Erik A. Nielsen, 496 sider,
Gyldendal 2013
399,95 kr.

Med Luther som prisme

I takt med, at vi nærmer os 500-året for reformationen, bliver fokuset stadig større på Luther og hans indflydelse. Det sidste skud på stammen er Lutherbilleder i dansk teologi 1800-2000.

AF STUD.THEOL. NINA HANSEN

I *Lutherbilleder* undersøges det, i hvor stor grad og især *hvordan* den lutherske arv har præget dansk teologi belyst gennem enkeltpersoner og bevægelser. Bogens 18 forskellige forfattere anvender Luther som prisme til at anskue strømninger samt markante teologer og kulturpersoner for derved at vise træk fra den danske teologi og kirkeliv i de sidste 200 år ud fra markante personer. Den kronologiske opbygning og inddragelsen af den historiske kontekst breder perspektivet ud, og gør derved værket anvendeligt for andre end blot teologer.

MANGLENDE RØD TRÅD

Værket inddrager såvel kendte som mindre kendte teologer og tænkere. Mange kapitler springer i øjnene, men her skal særlig nævnes kap. 11 om Kaj Munk og kap. 15 om Hal Koch. De to kapitler markerer sig ved at fremhæve såvel steder, hvor Munk og Koch viderefører Luther, og hvor de udvikler eller kritiserer ham. Til trods for den interessante vinkel kræver bogen en del af sin læser. Det betyder, at målgruppen især er fagfolk eller mennesker med interesse for kirke- og teologihistorie, hvilket har den konsekvens, at projektet om at gøre Luther og hans tanker mere alment kendt samt udbrede kendskabet til reformationsåret 2017 ikke fremmes. Da værket består af 18 kapitler med hver sin forfatter, kommer det til at mangle en rød tråd, da hver forfatter har sit mål med kapitlet, hvorfor nogle kapitler er mere optaget af at fortælle om den danske teolog end om at vise hvordan denne bruger Luther. På samme vis findes der næsten ingen henvisninger og dermed ingen afhængighed mellem kapitlerne, hvorfor de står som selvstændige artikler. Det betyder ligeledes, at kun visse kapitler forholder sig til spørgsmålet om, hvorvidt Luther er blevet til en Luther-ortodoksi for nyere dansk teologi, som man ikke

længere kan komme uden om.

ØNSKET OPFYLDT

Ved at præsentere de forskellige anvendelser af Luther gennem tiden udbygges kendskabet til Luther, mens læseren får indblik i den udvikling, som dansk teologi og kultur har gennemgået. Derved lever værket til fulde op til

sit ønske om at tydeliggøre Luthers indflydelse både som teolog og som kulturpersonlighed.

Lutherbilleder i dansk teologi 1800-2000

Redigeret af Niels Henrik Gregersen

343 sider

Forlaget Anis 2012.

299 kr.

I Ho Chi Minh's land

Aftensmaden indtages på fortovet siddende på miniskamler, mens der kører hundredvis af cykler og motorcykler med enten fem mennesker på hver eller ti kasser med høns læsset bagpå – mit udlandsophold i Vietnam viste mig en anden verden.

FOTO | PRIVAT

AF STUD.MAG ANNE SOFIE MØLLER ASKHOLM

Jeg sidder helt stille i et klasselokale på universitetet i Hoi An i Vietnam, og sveden pibler af mig. Varmen, den glemmer jeg ikke. Sådan en bleg, nordisk type som mig fungerer bare ikke helt optimalt i det klima, når denne kommer direkte fra den danske vinterkulde. Koncentrationsevnen daler stille og roligt, efterhånden som temperaturen stiger. Jeg kigger rundt på mine 43 – lige så svedige – medstuderende, der også kæmper med varmen. Mennesker med vidt forskellige faglige og personlige baggrunde er mødtes her til et semester med ny viden og spændende oplevelser. Alle er spændte og glæder sig til, at det hele skal ske. Efter den første lektion kører vi mod vores studiecenter, hvor vi gennem hele semestret skal spise vores frokost, have seminarer og forberede os til undervisningen. Det er placeret lige ved stranden med udsigt til det Sydkinesiske hav. Need I say more? Vi får pludselig et helt overvældende udbrud af energisk sprudlen og løber som

lalleglade teenagere ned på stranden og kan ikke helt fatte, at vi de næste tre måneder skal studere i dette paradys.

UDVIKLING

Jeg er taget til Vietnam for at studere internationale udviklingsstudier med Kulturstudier, som er en afdeling af Oslo og Akershus University College. Studiet handler kort sagt om udviklingslande og udviklingsproblematikker. I løbet af studiet har vi flere forskellige undervisere, der kommer på skift fra bl.a. England og Norge, og vi får indblik i forskellige emner som fx migration, fattigdom, økonomiske perspektiver på udvikling og samfundsdynamik. Det er spændende og oplysende, det giver os nogle andre briller at se med og rejser spørgsmål, som vi må forholde os til. Livet føles lidt som en drøm, når man bor som vi gør. Hotel med swimmingpool, morgenmadsbuffet, frokostbuffet, vi spiser på en ny lækker restaurant hver aften og bor i en by fyldt med de lækreste ting og sager. Byen er Hoi An, Vietnams turistmekka, med et uendeligt antal af skræddere, butikker og restauranter. Den gamle bydel forfører én med sine gamle bygninger, alle farvet i en varm gul farve, og gaderne oplyses af lanterner, der giver dem et romantisk skær. Her

er smukt og hyggeligt. Folk er venlige og imødekommende. Maden er lækker og indbydende. Her er alt, hvad hjertet begærer.

HO CHI MINH, KRIG OG KONTRASTER

Vietnam er et smukt og indbydende land, men dykker man ned under overfladen, finder man mange problemer og kontraster. Der er stor fattigdom mange steder, store sociale skel, og befolkningen kæmper med en regering, der har sin egen agenda. Vietnamkrigen kommer man heller ikke udenom. Jeg har hørt de mest horrible historier og set hæslige og skrækindjagende billeder, som jeg aldrig vil glemme. Noget andet, jeg heller aldrig vil glemme, er synet af Ho Chi Minh's balsamerede lig liggende i en glaskiste i det kæmpemæssige mausoleum i Hanoi. Det var dog aldrig hans mening at blive balsameret, så hans jordiske rester bruges nærmere som propaganda, ifølge nogle af de vietnamesere, jeg har talt med. Men når alt det grumme er sagt, så vil jeg også sige, at jeg aldrig vil glemme den smukke natur, de søde mennesker og den charmerende stemning, jeg mødte i Vietnam, og de perspektiver på tilværelsen, det giver at opleve et så anderledes land.

Hidtil overset krænkelse

FOTO | ANTON NOSSIK/RED. SLH

Desværre stopper krænkelseerne ikke her. Således er *FigenBladet* kommet under vej med et hidtil overset problem. Ifølge talskvinde for den nydannede Facebook-gruppe "Babyer er også mennesker", Tanja Mariija Jenssen, glemmer vi en vigtig medspiller i amningsdebatten,

nemlig børnene. Tanja Mariija Jenssen udtaler til *FigenBladet*: »Indtil nu har diskussionerne om amning kun drejet sig om voksne mennesker, der krænker andre voksne mennesker ved at vise dem deres bryster. Men så prøv lige at forestille dig at være et lille barn, som helt uden at

blive spurgt bliver tvunget til at sutte på et voksent menneskes bryster!« Tanja Mariija Jenssen, der også er ivrig debattør på folkets stemme, Nationen.dk, påpeger, at det, der gør krænkelsen så brutal, er, at spædbørnenes eneste alternativ til amningen er at sulte. "Babyer er også mennesker" har i skrivende stund allerede 42 medlemmer, og Tanja Mariija Jenssen forudser, at gruppen fremover vil komme til at udgøre en vigtig stemme i debatten: »Når folket først er blevet opmærksomme på, hvad det er, der foregår med amningen, bliver næste skridt at tage den måde, som kvinder føder på, op til diskussion. Det kan ikke undre nogen, at det er en traumatiserende oplevelse at komme til verden gennem et andet menneskes kønsdele.«

AF SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL

Vi må efterhånden finde os i meget, når vi bevæger os i det offentlige rum. Stadigt flere mennesker finder det helt i orden at klæde og afklæde sig, som de vil, og hvor de vil, uden at vise det mindste hensyn til omgivelserne.

Hvad var din førsteprioritet?

FigenBladet har talt med tre nyudsprungne teologistuderende, som alle først vidste, at de skulle læse teologi, da de fik afslag fra det foretrukne studium.

FOTO | LASSE B. MADSEN

BENJAMIN B. KRISTENSEN, STUD.THEOL.
Min første prioritet var Statskundskab. Jeg søgte ind på Teologi, da jeg finder studiet meget spændende, fordi man her tilegner sig viden om vidt forskellige områder. Kristendom har været en betydelig del af min barndom som præstesøn, hvorfor Teologi også altid har stået som uddannelsesmulighed.

FIE PREHN KØNEKE, STUD.THEOL.
Jeg havde Æstetik og Kultur som førsteprioritet. Nu er jeg glad for at være endt her, for der er en masse fantastiske mennesker med mange forskellige indgange til faget. Det er utroligt inspirerende at være omgivet af så mange mennesker, som tænker anderledes end én selv hver dag.

RASMUS L. AUGUSTUSEN, STUD.THEOL.
Jeg søgte oprindeligt ind på Journalisthøjskolen, men kom ikke ind, og så faldt jeg over teologi. Jeg vil ikke påstå, at jeg er specielt troende, men som den gode Peter Lodberg sagde den første dag i rusugen: "Teologi er et universitet i universitetet" - og det må jeg indtil videre give ham ret i.

Kalender | 20.09 – 11.10 2013

SEPTEMBER	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
24. 13.15 - 15.00	Seminar	'Eusebius of Vercelli, a bishop in exile?' v/Jörg Ulrich, professor ved Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Institut für Historische Theologie (lok. 415, bygn. 1453)
27. 9.00 - 00.00	Konference	'Ethnicity and Religion' v/Buddhism and Modernity, Contemporary Ethnography and Transnational Modernities (Aarhus Universitet). Tilmelding senest d. 22. september.
OKTOBER		
1. 13.15 - 17.00	Forelæsning	'The making of a secret book' v/René Falkenberg, Den Kristne Orient (lok. 331, bygn. 1451)
2. 10.00 - 10.15	Morgensang	'Morgensang' i Axis Mundi
7. 19.00 - 20.00	Stormøde	'Stormøde' v/Teologiens Døgn (Studenternes Hus, mødesal 2)
8. 12.00 - 13.00	Frokostseminar	'Følelser og fællesskab' v/Rikke Juel Madson, Center for Samtidsreligion (bygn. 1453, lok. 415)
13.00 - 15.00	Forelæsning	'Luthers kirkesang-reform og salmer' v/adj. professor Jørgen Kjærgaard (bygn. 1451, lok. 518)
9. 10.00 - 10.15	Morgensang	'Morgensang' i Axis Mundi
10. 19.30 - 22.00	Fællesforedrag	'Torah and Jewish Identity in the Second Temple Period' v/ Prof. Dr. John Collins, Teologisk Forening og Religionsvidenskabelig forening (lok 219, bygn. 1451)
11. 15.00 - 16.00	Vidensdeling	'GNIST' v/studerende fra Religionsvidenskab og Idéhistorie, GNIST (Nobelbiblioteket)
09.00 - 19.30	International jubilæumskonference	'Contributions to the Theology of the Old Testament' v/Institut for Kultur og Samfund (aud 1, bygn. 1441) Tilmelding senest 3. oktober

Spændende arrangementer

MORGENSANG

v/ Så mange som muligt

Hver onsdag kl 10 samles de, der vil, og det er heldigvis mange, til et kvarters morgensang i Axis Mundi bestående af tre sange fra højskolesangbogen. Nogen siger, at det er dejligt, og hvis du er heldig, kan du måske synge om kap med din underviser.

Hver onsdag kl 10.00- 10.15 i Axis Mundi

CONTRIBUTIONS TO THE THEOLOGY OF THE OLD TESTAMENT

v/Institut for Kultur og Samfund

De gammeltestamentlige undervisere på Teologi og Religionsvidenskab, Else K. Holt, Hans Jørgen Lundager og Kirsten Nielsen fylder rundt, og derfor inviteres der fredag d. 11. oktober til international konference om gammeltestamentlig teologi. Foredragsholdere fra bl.a. Yale, København og Berlin vil deltage, og Det Gamle Testamente gribes an fra forskellige vinkler, herunder en kognitiv, en feministisk og en filosofisk. Seminaret varer fra 9.00 til 19.30, det er gratis og du kan tilmelde dig til og med 3.oktober.

Fredag d. 11. oktober, kl 9.00-19.30, aud. 1, bygn. 1441

NB: Tilmelding inden d. 3. oktober